

Forord

Landbohistorie er mere end landbrugets historie. Det handler i bred udstrækning om de mange forskellige måder, som landskabet uden for byerne – i landdistrikterne – er blevet brugt gennem tiderne, og hvordan det bruges i dag. Landskabet danner rammen om liv og erhverv. Landbrugsdrift, bebyggelser og sociale og kulturelle omgangsformer for blot at nævne nogle få. Men livet på landet er også præget af begivenheder og beslutninger, der træffes langt væk fra det konkrete landskab. Livet på landet er både præget af og med til at præge forandringer af de samfundsmæssige forhold.

Bredden inden for den landbohistoriske forskning afspejles af dette nummer af Landbohistorisk Tidsskrift, som bringer tre artikler. Den første beskriver, hvordan vigtige nationale begivenheder som genforeningen i 1920 og befrielsen i 1945 har sat sig spor i form af mindesmærker rejst rundt omkring i landet. Næste artikel behandler 1930'ernes økonomiske krise og Kanslergadeforligets politiske forsøg på at modstå krisen, og endelig slutter vi af med en artikel om den aktuelle situation i landdistrikterne, hvor personer med job og bolig i byerne køber huse på landet og bruger dem til deltidsbeboelse.

Den første artikel, *Mindesmærker på landet*, er skrevet af Jan Baltzersen og handler om de mange mindesmærker, der står på landet i Danmark. De fleste står i landsbyer, ikke i det åbne landskab. Det mest udbredte mindesmærke er for genforeningen 1920, det næstmest udbredte er for befrielsen 1945. Det typiske monument er en marksten med en simpel indskrift. Markstenene associerer til Jellingstenene og henviser dermed til en svunden national storhedstid. Langt hovedparten af mindesmærkerne er rejst af lokalsamfundet for private midler uden indblanding eller støtte fra det offentlige. Det er en vigtig pointe i artiklen, at selvom mindesmærkerne var led i konstruktionen af national identitet, var rejsningen af dem samtidig udtryk for lokal identitet.

Mogens Rostgaard Nissens artikel handler om Kanslergadeforliget i 1933. Fokus er især rettet mod landbrugsorganisationernes og Venstres interesser i forliget. I artiklen argumenteres for, at forliget var en politisk studehandel, hvor Venstre og Socialdemokratiet gik meget lang for at sikre støtte til hver deres vælgergruppe; bønderne og arbejderne. Forliget var udtryk for et stort politisk skifte inden for Venstre og landboforeningerne væk fra traditionel frihandelsliberalisme i retning af økonomisk pragmatisme. Dette skifte var i væsentlig grad betinget af en udskiftning af den politiske ledelse.

I den tredje artikel, *Landejendomme på Langeland*, undersøger Niels Chr. Nielsen og Dorthe Salling Kromann deltidsbeboelser i landdistrikter. Øget

mobilitet og en periode frem til 2008 med høje huspriser, især i byerne, fik mange personer med job og primær bolig i byerne til at investere i deltidsbeboelse i landlige omgivelser. Artiklen viser, hvordan det netop er det traditionelle landbrugslandskab og ikke mindst de bygninger, hvor der oprindeligt boede husmænd og landarbejdere, der har været i høj kurs til deltidsbeboelse. Det ser forfatterne som et tegn på, at landområderne i dag har fået flere funktioner end agrar produktion.

Tidsskriftets redaktion takker forfattere og eksterne bedømmere for et godt og frugtbart samarbejde. Lad dette samtidig være en invitation til kommende bidragydere til tidsskriftet. Redaktionen modtager gerne forslag til mulige artikler, emner eller erindringsbidrag, som i bred forstand behandler landbo- og landbrugshistoriske spørgsmål.

Redaktionen har fået ny sammensætning. Ved afslutningen af sidste nummer udtrådte postdoc Peder Dam. Redaktionen vil gerne takke Peder Dam for fem års flittigt, engageret og solidt redaktionsarbejde, ikke mindst som kortproducent. Fra 2010:1 er Mogens Rostgaard Nissen, der er lektor på Institut for Historie, Kultur og Samfundsforståelse på Syddansk Universitet, indtrådt i redaktionen.

God læselyst.

Morten Stenak
Kristine Holm-Jensen
Mogens Rostgaard Nissen
Jeppe Büchert Netterstrøm